

КИЧИК ВА ЎРТА БИЗНЕС ЙЎНАЛИШИ ИҚТИСОДИЁТНИ ЮКСАЛТИРИШ ВА МАМЛАКАТ РИВОЖИНӢ ЯНГИ БОСҚИЧГА ОЛИБ ЧИҚИШГА ТУРТКИ БЕРАДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 19 март куни кичик ва ўрта бизнес вакиллари билан учрашув ўтказди.

Юртимизда бу соҳа иш ўрни, инвестиция, инновация, ракобат, кўшиглган кўймат ва экспортни кўпайтиришга энг катта турткит берадиган йўналишига айланди. Сунгти беш йилда кичик ва ўрта тадбиркорлар сони 2 карра кўйайди. Уларда 10 миллион 500 минг одам — жами банд ахолининг 74 фози, даромад топиб, рўзгор тегратигти. Иқтисодиёт ҳажманинг ярмидаги кўпли, саноат ва экспортни ундан бир шу соҳа вакилларин хиссасига тўғри келдити.

Ушбу раҳмаларнинг ўзиёқ мамлакатимиз иқтисодиётни учун кичик ва ўрта бизнес қанчалик мухимлигини якъол кўрсатиб турибди. Давлатимиз раҳбари шу боис бу йўналишини кўллаш-куватлардан бўндан кейин ҳам давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан биринчидан кўпли олиб келибди.

— Тадбиркорликни кўллаш-куватлаш — бизнинг стратегик йўлимиз, — деди Шавкат Мирзиёев.

Учрашувда кичик ва ўрта бизнес йўналишига устувор вазифалар ҳақида фикр алмасиди.

Хусусан, 2025 йилда унинг иқтисодиётдаги улусийни 50 фонзиг кўтариб, 70 миллиард долларлик кўшиглган кўймат яратишди.

— янги бозорларга кириб борища транспорт, сертификат ва стандартнига кўмаклайди, кичик бизнес экспортини ўтган ўтган йилни 9 миллиард долларга олиб чиқиши;

— ичимлик суви, канализация, йўл, курилиш, коммунал ҳўжалик, етказиб берниш, утилизация, миграция, маданият ва ижтимоий

хизматларда кичик бизнес улусини 2-3 карра ошириши;

— 1,5 миллион доимий иш ўрни ташкил қилиб, соҳада банд ахоли улусини 75 фоизга етказиши;

— 100 нафардан кўп ишчиси бор корхоналарни 4 мингтага олиб чиқиши;

— кичик бизнеснада янги 100 та бренд маҳсулот чиқариши йўлга кўйиш;

— кичик бизнес иштирокида 200 та стартап лойхаларни молиялаштириши каби катта мақсадар кўйилмоқда.

Буorda хорижий экспертрлар билан бирга дастур ишлаб чиқиди. Ўнга 2025 йилда барча манбалар ҳисобидан 10 миллиард доллар йўнтирилмоқда.

Президентимиз бўнинг самараиди кичик ва ўрта бизнесга яратиладиган янги имкониятларни алоҳида кайд этиб ўтди.

Хусусан, ахолини тадбиркорликка жалб қилиши учун 22 трилион сўмлик имтиёли ресурс ахратиди. Шунинг 2,5 трилион сўми ёшларга, яна шунчаси аёллар тадбиркорлиги лойхаларни учун йўналтирилади.

Аёл тадбиркорларга кредит ставкаси бошқарма нисбатан 2 фоиз арzon бўлади.

Жорий йилдан кичик бизнесга 300 миллион сўмгача кредит берила бошланди. Энди охирги бир йилде йўраклиши, кичик ёки ўрта корхонага айланган тадбиркорларга шунинг 150 миллион сўми гаровисиз берилади. Шунингдек, оиласидаги тадбиркорлик бўйича ҳам 50 миллион сўмгача гаровисиз кредит бўлади.

Жорий йилдан кичик бизнесга 300 миллион сўмгача кредит берила бошланди. Энди охирги бир йилде йўраклиши, кичик ёки ўрта корхонага айланган тадбиркорларга шунинг 150 миллион сўми гаровисиз берилади. Улардан бўшайдиган 150 та бино аукционда тадбиркорларга таклиф қилинади.

Бизнесни молиялаштиришда мўкобил машина сифатида венчур фонdlар оммалашмоқда. Беш йилда улар иштирокида 145 миллион долларлик 53 та стартап лойхайҳам амалга оширилган.

Буниятни кечиртириш мақсадидан давлат банклари томонидан янга 3 та венчур компания очилиб, 50 миллион доллар фонд шакллантирилди. Хорижидан ҳам яна 50 миллион доллар жалб қилинади. Бу бизнесни бошлаштган тадбиркорлар учун кўшимча имконият блуди. Энг муҳими, бундай лойхалар иқтисодиётга янги йўналиш, технология, инновация ва ўрта бозорларни кўшиглган кўймат олиб киради.

Стартап орқали яратилган юқори самарали инновациян махсуз ёки хизматларни таҳжигидан яхшилтириш, технология, инновация ва кичик бизнесни яратишни кўшиглган кўймат олиб киради.

Бизнесни яратилган шаронларни эвазига сўнгига уч йилда 250 минг янги корхона ташкил топди. Энди уларнинг фоалиятни кечиртиши учун жой ва бино керак. Шу боис, ҳокимлар, ер ташлашда, энг аввало, ишни йўлга кўйиб, ривожланаш истагига юрган тадбиркорлар сўргаган жойларни аукционга идоралари битта кўп қаватли бинога кўчирилди.

Яна бир янгилик: бу йил Кўнгирот, Чимбай, Асака, Гиждувон, Фаллаорол, Якабог, Хатирли, Чортко, Булунгур, Сирдарё, Денов, Кува, Шовот туманлари ҳамда янги йилда Маргилиш шаҳарларидаги барча давлат идоралари битта кўп қаватли бинога кўчирилди. Улардан бўшайдиган 150 та бино аукционда тадбиркорларга таклиф қилинади.

Худо берган ташҳари, кичик бизнеснада янги “драйвер” бўладиган ускуна ва дастгоҳлар, тиббий воситалар, электроника саноати, логистика каби соҳаларда тадбиркорларни

бундай янгиликлар қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам бор. Коракалпогистон Республикаси, Жиззах, Тошкент ва водий вилоятларидан 5 минг гектардан зиёд ер янгила тартибда ижарага берилмоқда. У ерда тадбиркорлар узи хоҳлаган экинни ёки, бир кисмiga сақлаш, саралаш, қадоқлаш кувватлари қуриши ҳам мумкин. Бу йил яна 30 минг гектар ер шундай тизим асосида савдога чиқарилиши айтилди.

Яккада “Ўзагростар” холдинг компанияси ташкил қилинган эди. Унинг таркибида мева-сабзавотчиликка ихтисослашган 16 та компания очилиди. Энди бу компаниянага ҳар бир вилоядатда мева-сабзавотни қайта ишлайдиган агросаноат мажмумалари қўради. Бунга дастлаб босқицда 200 милиард сўм кўйилмоқда.

Хозирдан тадбиркорларга бир хил талаб белгиланган. Энди бу жараён ҳам соддалашади. Охирги уч йиллик айланмаси 10 миллиард сўмдан ошмаган, солиқдан қарзи бўлмаган корхонанинг ихтиёрий тутагида текширув ўтказилади.

Маълумки, юртимизда 2028 йил 1 янвагра кадар кўшимча қўйилмаган солиги ва фойда солиги ставкаси ошириласлиги белгиланган. Энди кичик ва ўрта бизнесга кўшимча талаб ва мажбуринят токлайдиган меъёрий ҳужжатларни қабул қилиши ҳам уч йиллик мораторий эълон қилинди.

Фермерлар учун ҳам муҳим янгилик: солиқдан қарзиниң вақтида тўлай олмаганинг учун шу пайтагча ишлаб қўраган 1 трилион сўмлик пенини ундиришдан воз кечилади.

Дунёда кенг ривожланётган сунъий интеллект, рақамли ва яшил технологиялар, креатив ҳизматлар соҳасидаги лойхаларга ҳам кулај шароитлар яратиб берилши таъкидланди.

Хозирдан ташҳари, кичик бизнеснада янги “драйвер” бўладиган ускуна ва дастгоҳлар, тиббий воситалар, электроника саноати, логистика каби соҳаларда тадбиркорларни

қўллаб-куватлаш бўйича алоҳида дастурларни қилиннишади.

Янгиликларни қилиннишади.

ОНЛАЙН МИКРОҚАРЗЛАР ЭРТАНГИЗНИ ОФФЛАЙН ҚИЛМАСИН

Дўстим янгича, ҳазиломуз
“Мазалар мазами, кредит
тарихи тозами?” деб сўрашганда
даставал хандон отиб кулдим.
Кейин бу юмор ортидаги аччиқ
хақиқат мени жиддий ўйга
толдири...

Ростдан ҳам бутун кредит
олмаган юртдошимиз қолдими?
Хўш, узар бу маблагларни
хандай эҳтиёжлар учун
сарфлаяпти? Тури максадларда
олинган кредитлар уларнинг
муаммоларини ечаптими ёки
ташвиш ортириптими?

Статистик маълумотларга кўра, жорий
йилинг январь ойидаги банклар ажратган кре-
дитлар 868 миллиард сўмга ортиб, кариб
534 трилион сўмга етган. Албатта, бунинг
кatta физизн тадбиркорлик ёки даромад
келтиривчи бошқа соҳалар учун олинган маб-
лаш ташкил этилди.

Мамлакатимиз тадбиркорлик билан шу-
гулланиш истагига бўлган юртдошиларимиз-
га кенг имкониятлар яратилимда. Хусусан,
улар учун жорий йилдан бошлало ажратган кре-
дитлар 100 миллион сўмгача кредит олиш имкония-
ти яратилгани ўз бизнеснин бошланни учун
пойдевор вазифасини ўтайди. Энг асосийи,
бундай инсонларга кредит олиш, маблагдан
тўғри фойдаланиш, муваффақиятли бизнес
турлари хандай тасвирни учун “маҳалла
еттилиг” да зарурӣ молиявий билимларга
ега юхим ёрдамчиси, худудларда маҳалла
банкиларга фоналият нўйла кўйилган.

Демак, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Ипотека кредитлари учун субсидия ва
бошқа турли имтиёзлар қўйланиши кўп-
гина инсонларнинг тўлов қўйилтишини я-
шилаштири. Бу эса ижтимоий ҳимояга мух-
тоҳ, камбаган инсонларнинг ҳам шахарларда
қад кўтаратгандан замонавий, барча қўйил-
ка шароитларига ёткўн қаватли хонадонлар
егаси бўйича замин ҳозирламокда. Ай-
нича, кредитларнинг физ ставкаси юйлар
сайон камайтирилётганинни ўйни мудао.
Тўлим кредити, овердрафт каби кредитлар ҳам
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Бу кўйилган кредитларни яратилимни
яна бир сабаби айрим юртдошиларимизнинг
ортиқа дабобат, тўй-томошага ўчилини.
Халқимизда “Пул топиш меҳнат, уни сарф-
лашсан санъат” деган нақл бор. Аммо бу
сўйларнинг мазғига етмаган дўсту биродар-
ларимиз орасида ийлаш пешона тери, кора
меҳнат билан пул топиб, уни бир қулиник
дабобатни тўй-ҳашамга сарф этиб юбориши
ни қадрият дараҳасига кўттарганлар бор. Еки
данғиллама ўй солиши учун йигира-уттис
иши вакти, кучи, меҳнатини аямайдиганлар
ҳам талайтина. Кўн йиллардан бери одат ту-
сига кирган беҳуда сарф-харажатларни талаб

этмоқда. Улар тез ва катта микрорда кредит
тадқим этишини айтади, аммо бу совга ёки тух-
фа эмас, қарз экани хандай гинг дейшишмайди.

Фонз ставкаси баланд аксар банкларга му-
роҷат килганингизда, сизга олмоқчи бўлган
кредитнинг физиҳи хандай деярли майломат
бермайди. Банк ходимларидан физлар ҳаки-
да сўрасангиз, бизда буни сизнинг молиявий
ахволингизга қарб компютернинг ўзи бег-
лигайди, деган жавобни ўшиласиз. Ондайн
тарзда мобил илова орхали қарз олётганин-
гизда физиҳи хандай майломатларни одатда
узундан узок шартнома қўзогининг бир бур-
цида қўйлашилади. Кўпчилик бунга ёзви
учун тўловлар берилган.

Юроридан санъаб ўтишадиган кредит физи-
ни ташкил этиб юбориши учун майломатларни
бундай солишигандан бу ўрга-
курсаткин. Аммо ўзигирилган физларда бундай кўтарилиш
ни қарб беради. Бу кўпим ёки кам? Дунъе
мамлакатлар билан солишигандан бу ўрга-
курсаткин. Аммо ўзигирилган физларда бундай
кўтарилишни ўтгандан ўтишадиган кредит
физиҳи хандай гинг дейшишмайди.

Шунингдек, соҳадаги муаммоларнинг
яна бир сабаби айрим юртдошиларимизнинг
ортиқа дабобат, тўй-томошага ўчилини.
Халқимизда “Пул топиш меҳнат, уни сарф-
лашсан санъат” деган нақл бор. Аммо бу
сўйларнинг мазғига етмаган дабобатни
бўйлаётгандирис. Аммо ундан эмас, тўй учун
орзик кредит олгандандан. Шунинг тўлаш билан
кўйининг январь оиди майломатни кредитлар
хакими қочага майломатларни кўпайти. Муаммол
кредитларни роҳи олдириб берганда, өнчадан
бундай солишигандан бу ўрга-курсаткин
ни қарб беради. Бу кўпим ёки кам? Дунъе
мамлакатлар билан солишигандан бу ўрга-
курсаткин. Аммо ўзигирилган физларда бундай
кўтарилишни ўтгандан ўтишадиган кредит
физиҳи хандай гинг дейшишмайди.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Бу кўйилган кредитларни яратилимни
яна бир сабаби айрим юртдошиларимизнинг
ортиқа дабобат, тўй-томошага ўчилини.
Халқимизда “Пул топиш меҳнат, уни сарф-
лашсан санъат” деган нақл бор. Аммо бу
сўйларнинг мазғига етмаган дабобатни
бўйлаётгандирис. Аммо ундан эмас, тўй учун
орзик кредит олгандандан. Шунинг тўлаш билан
кўйининг январь оиди майломатни кредитлар
хакими қочага майломатларни кўпайти. Муаммол
кредитларни роҳи олдириб берганда, өнчадан
бундай солишигандан бу ўрга-курсаткин
ни қарб беради. Бу кўпим ёки кам? Дунъе
мамлакатлар билан солишигандан бу ўрга-
курсаткин. Аммо ўзигирилган физларда бундай
кўтарилишни ўтгандан ўтишадиган кредит
физиҳи хандай гинг дейшишмайди.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитлари ҳам ҳалқимизга манфаат келти-
рипти. Бу маблагларни вазига қанчада қанча
юртдошимиз “мўъжалаз ватани”га ега бўлиб,
хәтифни изга тушириб олмокда.

Биринчидан, тадбиркорлик қилиш учун кре-
дит олайтганлар ютказмаяпти. Яратилган
имкониятнан тўғри фойдаланиб, ўзини
бошқаларни даромади меҳнат билан банд
этмоқда. Шунингдек, одамларнинг бир-
лами чёткагина — ўй-хойга ега бўлиш ёки
уни таъмидаш учун ажратилётган ипотека
кредитл

